

Warszawa, dnia 8 maja 2015 r.

Poz. 628

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO¹⁾**

z dnia 5 maja 2015 r.

w sprawie szkoleń, praktyk i staży dla osób wykonujących czynności związane z wykorzystywaniem zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych

Na podstawie art. 22 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz. U. poz. 266) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) zakresy programów szkoleń, praktyk i staży, o których mowa w art. 20 pkt 2 i 3, art. 21 i art. 24 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych, zwanej dalej „ustawą”;
- 2) wzory dokumentów potwierdzających ukończenie szkolenia i praktyki oraz posiadanie stażu pracy.

§ 2. Zakres programu szkolenia dla osób:

- 1) odpowiedzialnych za planowanie procedur i doświadczeń oraz za ich przeprowadzenie – określa załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) wykonujących procedury – określa załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- 3) uczestniczących w wykonywaniu procedur – określa załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 4) uśmiercających zwierzęta wykorzystywane w procedurach – określa załącznik nr 4 do rozporządzenia;
- 5) sprawujących opiekę nad zwierzętami utrzymywanymi w ośrodku – określa załącznik nr 5 do rozporządzenia;
- 6) odpowiedzialnych za nadzór nad osobami sprawującymi opiekę nad zwierzętami utrzymywanymi w ośrodku i dobrostanem tych zwierząt – określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 3. Praktyka dla osób:

- 1) sprawujących opiekę nad zwierzętami utrzymywanymi w ośrodku obejmuje doskonalenie umiejętności praktycznych w tym zakresie i przygotowanie do samodzielnego wykonywania czynności:
 - a) sprawowania codziennej opieki nad zwierzętami utrzymywanymi w ośrodku,
 - b) przygotowywania zwierząt do procedur – w przypadku praktyki odbywanej w ośrodku użytkownika,
 - c) stosowania metod i środków służących zapewnieniu dobrostanu zwierząt i bezpieczeństwa pracujących z nimi ludzi;

¹⁾ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – nauka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 1259).

- 2) uśmiercających zwierzęta wykorzystane w procedurach obejmuje przygotowanie do wykonywania czynności związanych z uśmiercaniem zwierząt:
 - a) metodami określonymi w załączniku nr IV do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych (Dz. Urz. UE L 276 z 20.10.2010, str. 33),
 - b) w sposób, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy.

§ 4. Staż pracy, o którym mowa w:

- 1) art. 21 ust. 1 ustawy, którego posiadanie jest wymagane od osób odpowiedzialnych za planowanie procedur i doświadczeń oraz za ich przeprowadzanie, obejmuje pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz nabycie umiejętności praktycznych w zakresie przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach przez:
 - a) wykonywanie procedur,
 - b) uczestniczenie w przygotowywaniu projektów procedur i doświadczeń;
- 2) art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy, którego posiadanie jest wymagane od osób odpowiedzialnych za nadzór nad osobami sprawującymi opiekę nad zwierzętami utrzymywanymi w ośrodku i dobrostanem tych zwierząt, obejmuje pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz nabycie umiejętności praktycznych w zakresie sprawowania opieki nad zwierzętami przeznaczonymi do wykorzystania lub wykorzystywanymi w procedurach.

§ 5. Wzór zaświadczenia o:

- 1) ukończeniu szkoleń, o których mowa w § 2, określa załącznik nr 7 do rozporządzenia;
- 2) ukończeniu praktyk, o których mowa w § 3, określa załącznik nr 8 do rozporządzenia;
- 3) posiadaniu stażu pracy, o którym mowa w § 4, określa załącznik nr 9 do rozporządzenia.

§ 6. Osoby wykonujące w ośrodku przed dniem wejścia w życie rozporządzenia czynności, o których mowa w § 2, mogą wykonywać nadal te czynności pod warunkiem odbycia nie później niż do dnia 31 grudnia 2015 r. odpowiedniego szkolenia, zgodnie z programem, którego zakres określają załączniki nr 1–6 do rozporządzenia.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 27 maja 2015 r.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego: *L. Kolarska-Bobińska*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa
Wyższego z dnia 5 maja 2015 r. (poz. 628)

Załącznik nr 1

ZAKRES PROGRAMU SZKOLENIA DLA OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PLANOWANIE PROCEDUR
I DOŚWIADCZEŃ ORAZ ZA ICH PRZEPROWADZENIE

Lp.	Temat szkolenia	Minimalna liczba godzin	
		wykłady	ćwiczenia
1	Obowiązujące przepisy krajowe w zakresie pozyskiwania i hodowli zwierząt, opieki nad zwierzętami i wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych, w tym zwierząt będących organizmami genetycznie zmodyfikowanymi. Kontrola działalności hodowców, dostawców i użytkowników. Kary za naruszenie przepisów.	3	–
2	Zasady etyczne dotyczące relacji ludzi ze zwierzętami i wartości życia zwierząt. Argumenty za i przeciw wykorzystywaniu zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych.	1	–
3	Znieczulenie i metody uśmierzania bólu. Metody podawania środków farmakologicznych. Wpływ środków anestetycznych i przeciwbólowych na wynik doświadczenia. Zachowanie zwierząt. Fizjologia, anatomia oraz rozpoznawanie właściwych dla gatunku oznak dystresu, bólu i cierpienia u zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach. ¹⁾	4	–
4	Stosowanie wczesnego i humanitarnego zakończenia procedury.	1	–
5	Zasady zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia. Metody alternatywne.	3	–

¹⁾ Podstawowy program szkolenia powinien obejmować gatunki: mysz domowa, szczur wędrowny, świnka morska, królik europejski. W razie potrzeby należy uwzględnić inne gatunki zwierząt.

6	Planowanie procedur i doświadczeń. Przygotowanie wniosku do lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach o udzielenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia, w szczególności określenie naukowych lub edukacyjnych celów doświadczenia, uzasadnienie wykorzystania w doświadczeniu wybranych gatunków zwierząt, uzasadnienie statystyczne liczby wykorzystywanych zwierząt i określenie kategorii dotkliwości. Ocena retrospektywna doświadczenia.	4	4
7	Przygotowanie informacji dotyczących doświadczeń na zwierzętach, w tym informacji statystycznych, zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi wynikającymi z ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych.	2	–
Razem:		18	4

ZAKRES PROGRAMU SZKOLENIA DLA OSÓB WYKONUJĄCYCH PROCEDURY

Lp.	Temat szkolenia	Minimalna liczba godzin	
		wykłady	ćwiczenia
1	Obowiązujące przepisy krajowe w zakresie pozyskiwania i hodowli zwierząt, opieki nad zwierzętami i wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych, w tym zwierząt będących organizmami genetycznie zmodyfikowanymi. Kontrola działalności hodowców, dostawców i użytkowników. Kary za naruszenie przepisów.	2	–
2	Zasady etyczne dotyczące relacji ludzi ze zwierzętami i wartości życia zwierząt. Argumenty za i przeciw wykorzystywaniu zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych.	1	–
3	Genetyka i modyfikacje genetyczne gatunków zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach na przykładzie myszy domowej.	2	–
4	Hodowla zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach z uwzględnieniem biologii gatunku. Normy utrzymywania tych zwierząt (środowisko, klatki, pasze) i wzbogacanie ich środowiska. Codzienna opieka nad zwierzętami.	2	–
5	Postępowanie ze zwierzętami przeznaczonymi do wykorzystania lub wykorzystywanymi w procedurach dostosowane do danego gatunku. Przygotowanie zwierząt do procedur. ¹⁾	2	2
6	Mikrobiologia, zdrowie i higiena zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach. Zasady bezpieczeństwa pracy ze zwierzętami.	2	1

¹⁾ Podstawowy program szkolenia powinien obejmować gatunki: mysz domowa, szczur wędrowny, świnka morska, królik europejski. W razie potrzeby należy uwzględnić inne gatunki zwierząt.

7	Zachowanie zwierząt. Fizjologia, anatomia oraz rozpoznawanie właściwych dla gatunku oznak dystresu, bólu i cierpienia u zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach. ¹⁾	3	–
8	Znieczulenie i metody uśmierzenia bólu. Metody podawania środków farmakologicznych. Wpływ środków anestetycznych i przeciwbólowych na wynik doświadczenia.	2	2
9	Stosowanie wczesnego i humanitarnego zakończenia procedury.	1	1
10	Zasady zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia. Metody alternatywne.	2	–
11	Elementy planowania procedur i doświadczeń. Zasady przygotowania wniosku do lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach o udzielenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia. Przygotowanie informacji dla przeprowadzenia oceny retrospektywnej doświadczenia. Przygotowanie informacji dotyczących doświadczeń na zwierzętach, w tym informacji statystycznych, zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi wynikającymi z ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych.	2	–
Razem:		21	6

Załącznik nr 3

ZAKRES PROGRAMU SZKOLENIA DLA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W WYKONYWANIU PROCEDUR

Lp.	Temat szkolenia	Minimalna liczba godzin	
		wykłady	ćwiczenia
1	Podstawy anatomii i fizjologii zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach, w szczególności myszy domowej, szczura wędrownego, świnki morskiej, królika europejskiego.	2	–
2	Argumenty za i przeciw wykorzystywaniu zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych. Zasady etyczne postępowania ze zwierzętami.	1	–
3	Przygotowanie zwierząt do procedury. Metody i procedury obchodzenia się ze zwierzętami przeznaczonymi do wykorzystania lub wykorzystywanymi w procedurach dostosowane do danego gatunku. Podstawowe rodzaje zachowania zwierząt. ¹⁾	2	2
4	Rozpoznawanie właściwych dla poszczególnych gatunków zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach oznak dystresu, bólu i cierpienia. ¹⁾ Znieczulenie i metody uśmierzania bólu. Wpływ środków anestetycznych i przeciwbólowych na wynik doświadczenia.	2	2
5	Metody uśmiercania zwierząt, stosowanie wczesnego i humanitarnego zakończenia procedury.	2	–
6	Obowiązujące przepisy krajowe w zakresie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych. Komisje etyczne do spraw doświadczeń na zwierzętach.	2	–

¹⁾ Podstawowy program szkolenia powinien obejmować gatunki: mysz domowa, szczur wędrowny, świnka morska, królik europejski. W razie potrzeby należy uwzględnić inne gatunki zwierząt.

7	Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy ze zwierzętami przeznaczonymi do wykorzystania lub wykorzystywanymi w procedurach, dotyczące w szczególności myszy domowej, szczura wędrownego, świnki morskiej, królika europejskiego.	1	2
8	Hodowla zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach z uwzględnieniem biologii gatunku oraz genetyki. Normy utrzymywania tych zwierząt (środowisko, klatki, pasze) i wzbogacanie ich środowiska. Codzienna opieka nad zwierzętami. ¹⁾	2	2
	Razem:	14	8

Załącznik nr 4

ZAKRES PROGRAMU SZKOLENIA DLA OSÓB UŚMIERCAJĄCYCH ZWIERZĘTA WYKORZYSTYWANE
W PROCEDURACH

Lp.	Temat szkolenia	Minimalna liczba godzin	
		wykłady	ćwiczenia
1	Podstawy anatomii i fizjologii zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach, dotyczące w szczególności myszy domowej, szczura wędrownego, świnki morskiej, królika europejskiego.	2	–
2	Zasady, w tym etyczne, postępowania ze zwierzętami.	1	–
3	Rozpoznawanie właściwych dla gatunku oznak dystresu, bólu i cierpienia u zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach. ¹⁾	2	–
4	Metody uśmiercania i ustalania śmierci zwierząt.	4	–
5	Czynności przygotowawcze związane z zastosowaniem w praktyce poznanych metod uśmiercania i ustalania śmierci myszy i szczurów. ²⁾	–	2
6	Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy uśmiercaniu zwierząt.	1	–
	Razem:	10	2

¹⁾ Podstawowy program szkolenia powinien obejmować gatunki: mysz domowa, szczur wędrowny, świnka morska, królik europejski. W razie potrzeby należy uwzględnić inne gatunki zwierząt.

²⁾ W razie potrzeby należy uwzględnić inne gatunki zwierząt.

ZAKRES PROGRAMU SZKOLENIA DLA OSÓB SPRAWUJĄCYCH OPIEKĘ NAD ZWIERZĘTAMI
UTRZYMYWANymi W OŚRODKU

Lp.	Temat szkolenia	Minimalna liczba godzin	
		wykłady	ćwiczenia
1	Obowiązujące przepisy krajowe w zakresie pozyskiwania i hodowli zwierząt, opieki nad zwierzętami i wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych, w tym zwierząt będących organizmami genetycznie zmodyfikowanymi. Kontrola działalności hodowców, dostawców i użytkowników. Kary za naruszenie przepisów.	1	–
2	Zasady etyczne dotyczące relacji ludzi ze zwierzętami i wartości życia zwierząt. Argumenty za i przeciw wykorzystywaniu zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych.	1	–
3	Genetyka i modyfikacje genetyczne gatunków zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach na przykładzie myszy domowej. Wymagania przy utrzymywaniu zwierząt zmienionych genetycznie.	2	–
4	Hodowla zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach, w szczególności myszy domowej, szczura wędrownego, świnki morskiej, królika europejskiego, z uwzględnieniem biologii gatunku. Normy utrzymywania zwierząt (środowisko, klatki, pasze) i wzbogacanie ich środowiska. Codzienna opieka nad zwierzętami.	3	3
5	Postępowanie ze zwierzętami przeznaczonymi do wykorzystania lub wykorzystywanymi w procedurach dostosowane do danego gatunku. Przygotowanie zwierząt do procedur. ^{1), 2)}	2	2

¹⁾ Podstawowy program szkolenia powinien obejmować gatunki: mysz domowa, szczur wędrowny, świnka morska, królik europejski. W razie potrzeby należy uwzględnić inne gatunki zwierząt.

²⁾ Element szkolenia przewidziany dla osób zatrudnionych w ośrodku użytkownika.

6	Mikrobiologia, zdrowie i higiena zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach, w szczególności myszy domowej, szczura wędrownego, świnki morskiej, królika europejskiego. Zasady bezpieczeństwa pracy ze zwierzętami.	2	2
7	Zachowanie zwierząt. Fizjologia, anatomia oraz rozpoznawanie właściwych dla gatunku oznak dystresu, bólu i cierpienia u zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach. ¹⁾	3	–
8	Zasady zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia przy utrzymywaniu zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach. Stosowanie wczesnego i humanitarnego zakończenia procedury.	1	–
	Razem:	15	7

Załącznik nr 6

ZAKRES PROGRAMU SZKOLENIA DLA OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA NADZÓR NAD OSOBAMI
SPRAWUJĄCYMI OPIEKĘ NAD ZWIERZĘTAMI UTRZYMYWANymi W OŚRODKU
ORAZ DOBROSTANEM TYCH ZWIERZĄT

Lp.	Temat szkolenia	Minimalna liczba godzin	
		wykłady	ćwiczenia
1	Obowiązujące przepisy krajowe w zakresie pozyskiwania i hodowli zwierząt, opieki nad zwierzętami i wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych, w tym zwierząt będących organizmami genetycznie zmodyfikowanymi. Kontrola działalności hodowców, dostawców i użytkowników. Kary za naruszenie przepisów.	2	–
2	Zasady etyczne dotyczące relacji ludzi ze zwierzętami i wartości życia zwierząt. Argumenty za i przeciw wykorzystywaniu zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych.	1	–
3	Genetyka i modyfikacje genetyczne gatunków zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach na przykładzie myszy domowej.	2	–
4	Hodowla zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach z uwzględnieniem biologii gatunku. Normy utrzymywania zwierząt (środowisko, klatki, pasze) i wzbogacanie ich środowiska. Codzienna opieka nad zwierzętami.	4	1
5	Postępowanie ze zwierzętami przeznaczonymi do wykorzystania lub wykorzystywanymi w procedurach dostosowane do danego gatunku. Przygotowanie zwierząt do procedur. ¹⁾	2	2
6	Mikrobiologia, zdrowie i higiena zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach. Zasady bezpieczeństwa pracy ze zwierzętami.	5	–

¹⁾ Podstawowy program szkolenia powinien obejmować gatunki: mysz domowa, szczur wędrowny, świnka morska, królik europejski. W razie potrzeby należy uwzględnić inne gatunki zwierząt.

7	Zachowanie zwierząt. Fizjologia, anatomia oraz rozpoznawanie właściwych dla gatunku oznak dystresu, bólu i cierpienia u zwierząt przeznaczonych do wykorzystania lub wykorzystywanych w procedurach. ¹⁾	3	–
8	Znieczulenie i metody uśmierzenia bólu. Metody podawania środków farmakologicznych.	1	–
9	Metody uśmiercania zwierząt. Ustalanie śmierci. Stosowanie wczesnego i humanitarnego zakończenia procedury.	1	–
10	Zasady zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia w praktyce hodowcy i dostawcy.	1	–
11	Elementy planowania procedur i doświadczeń.	1	–
12	Przygotowanie informacji dotyczących doświadczeń na zwierzętach, w tym informacji statystycznych, zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi wynikającymi z ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych.	2	–
	Razem:	25	3

WZÓR

.....
(nazwa jednostki prowadzącej szkolenie).....
(miejsowość i data wydania zaświadczenia)**ZAŚWIADCZENIE O UKOŃCZENIU SZKOLENIA**Zaświadcza się, że Pan/i
(imię/imiona i nazwisko).....
(data urodzenia).....
(miejsce urodzenia)ukończył/a prowadzone w dniach szkolenie w zakresie¹⁾

Osoba odpowiedzialna za przeprowadzenie szkolenia:

.....
(imię i nazwisko).....
(pieczęć i podpis kierownika jednostki)

¹⁾ Wpisać odpowiedni zakres szkolenia zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie szkoleń, praktyk i staży dla osób wykonujących czynności związane z wykorzystywaniem zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz. U. poz. 628).

WZÓR

.....
(nazwa podmiotu prowadzącego praktykę).....
(miejsowość i data wydania zaświadczenia)**ZAŚWIADCZENIE O UKOŃCZENIU PRAKTYKI**Zaświadcza się, że Pan/i
(imię/imiona i nazwisko).....
(data urodzenia).....
(miejsce urodzenia)odbył/a w dniach praktykę w zakresie¹⁾
.....

Osoba odpowiedzialna za nadzór nad praktyką:

.....
(imię i nazwisko).....
(pieczęć i podpis kierownika jednostki)

¹⁾ Wpisać odpowiedni zakres praktyki zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie szkoleń, praktyk i staży dla osób wykonujących czynności związane z wykorzystywaniem zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz. U. poz. 628).

WZÓR

.....
(nazwa jednostki).....
(miejscowość i data wydania zaświadczenia)**ZAŚWIADCZENIE O POSIADANIU STAŻU PRACY**Zaświadcza się, że Pan/i
(imię/imiona i nazwisko).....
(data urodzenia).....
(miejsce urodzenia)

zatrudniony/a w okresie na stanowisku

w wykonywał/a następujące czynności w zakresie¹⁾

.....:

1)

2)

3)

4)

.....
(pieczęć i podpis kierownika jednostki)

¹⁾ Wpisać odpowiedni zakres stażu zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie szkoleń, praktyk i staży dla osób wykonujących czynności związane z wykorzystywaniem zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz. U. poz. 628). W zakresie odbytego stażu pracy należy podać informacje na temat zwierząt, z którymi pracowała dana osoba, ich liczby, rodzaju doświadczeń, pozyskanych grantów oraz inne istotne informacje na temat uzyskanych umiejętności i kompetencji.